

TEKIJÄNOIKEUS

Suojaa luovaa työtä

Mitä tekijänoikeus on?

- Luovan työn suojaa
- Laissa annettu oikeus sille, joka on tehnyt teoksen.
- Tekijänoikeus antaa tekijälle oikeuden päättää, miten hänen työtään saa käyttää.
- Tekijänoikeus mahdollistaa, että luovan työn tekijät voivat saada palkkaa työstään.

Mitä tekijänoikeus tarkoittaa?

- Tekijä saa taloudellisia ja moraalisia oikeuksia.
- Tekijä päättää, miten hänen tekemää teosta saa käyttää.
  - Esimerkiksi
    - Saako teoksen julkaista
    - Painetaanko teoksesta kappaleita
    - Saako teoksen liittää osaksi toista teosta, esim. musiikkia elokuvaan tai mainokseen
    - Saako teoksen muuttaa toiseen taiteenlajiin, esim. kirjan elokuvaksi
    - Saako teosta muunnella, esim. käsitellä kuvaa tai kääntää kirjan toiselle kielelle
- Tekijänoikeus mahdollistaa, että luovalla työllä voi ansaita elannon.

Tekijänoikeus suojaa luovaa työtä

- Kirjallista tai taiteellista teosta
  - Sitä muotoa, johon tekijä on työnsä tuottanut
  - Toteutustavalla ei ole väliä
  - Teos voi olla myös esimerkiksi hiekka- tai lumiveistos tai valotaideteos
- Luovan työn tuotoksen on ylitettävä **teoskynnys**
  - ei ole laadullisia tai taiteellisia vaatimuksia
- Teoskynnys ylittyy, kun teos on itsenäinen ja **omaperäinen**
  - ilmentää tekijänsä persoonallisia ratkaisuja

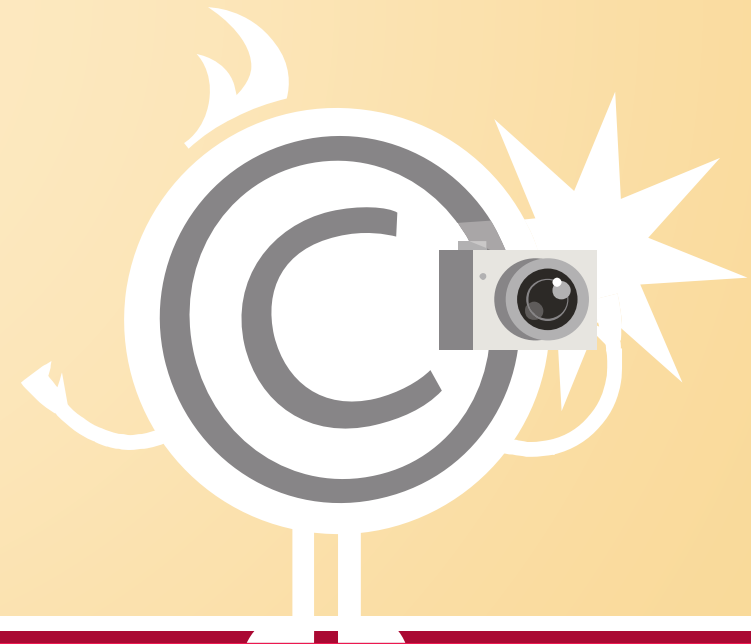
Mitä tekijänoikeus EI suojaa?

- Tekijänoikeus ei suojaa teoksen sisältämää tietoa, ideaa, juonta tai menetelmiä.
- Tietoa, ideaa ja menetelmiä saa siis käyttää vapaasti, kunhan tuottaa ilmenemismuodon (esim. tekstin) itse.

Miten suoja syntyy?

- Suoja syntyy **automaattisesti**, kun teos on tehty.
  - Ei vaadi rekisteröintiä tai ©-merkin käyttämistä
- Tekijänoikeus on voimassa tekijän eliniän **+ 70 vuotta tekijän kuolinvuodesta.**

Kuka tekijänoikeuden saa?

- Tekijänoikeuden saa aina teoksen tekijä
- Tekijä on henkilö, joka on tehnyt teoksen
  - Esim. säveltäjä, sanoittaja, kirjailija, ohjaaja, kuvaaja, kuvittaja, valokuvaaja
- Tekijä voi luovuttaa tai siirtää kaikki tekijänoikeutensa tai osan niistä toiselle

- Luovutuksensaajaa kutsutaan oikeudenhaltijaksi
- Oikeudenhaltija voi olla myös yritys, oppilaitos tai muu organisaatio

Mitä oikeuksia tekijä saa?

TALOUDELLISET OIKEUDET

- **Kappaleen valmistaminen**
  - Esimerkiksi painamalla, kopioimalla tai tallentamalla
- **Yleisön saataville saattaminen**
  - Esimerkiksi julkinen esittäminen, julkinen teoskappaleiden näyttäminen, teoskappaleiden levittäminen myymällä, lainaamalla tai vuokraamalla ja yleisölle välittäminen esim. jakaminen verkossa

MORAALISET OIKEUDET

- **Isyysoikeus**
  - Tekijän nimi mainittava, kun teosta käytetään
- **Respekti- eli kunnioittamisoikeus**
  - Teosta ei saa muuttaa tai saattaa yleisön saataville tekijän kirjallista tai taiteellista arvoa tai omalaatuisuutta loukkaavalla tavalla